

Katarzyna Wiesława Urbańska

Kolorowy szalik / Barbara Kosmowska. – Łódź : Wydawnictwo Literatura, 2021.

Bohaterką i narratorką opowiadania Barbary Kosmowskiej jest Marysia, mieszkająca na wsi uczennica piątej klasy. Do tejże klasy po wakacjach dołącza nowy uczeń Tomek, który przyjechał z rodzicami na wieś z wielkiego miasta. Nowy ma ładne ciuchy, duży, błyszczący zegarek, czapkę Realu Madryt i zawsze jest ubrany w kolorowy szalik, nawet gdy jest ciepło i świeci słońce. Koleżanki i koledzy Marysi są bardzo ciekawi nowego kolegi i chcieliby go lepiej poznać, ale Nowy nie przychodzi ani nad rzekę, ani na ognisko, ani do świetlicy, gdzie młodzi ludzie często się spotykają. Wszyscy uznają, że ich ignoruje i nie utrzymują z nim kontaktu. Jedynie Marysia stara się zaprzyjaźnić z nowym chłopakiem i nawiązać z nim bliższe relacje. Gdy dowiaduje się od będącej bibliotekarką mamy, że Tomek lubi czytać, daje mu w prezencie książkę „Tajemniczy ogród” i odwiedza go w domu. Chłopak daje się namówić na grupowe grzybobranie i zaprowadza kolegów i koleżanki na polankę, na której rośnie mnóstwo kurek. Wszyscy zbierają grzyby, które później sprzedadzą, aby pojechać wspólnie na lody do prawdziwej kawiarni i na seans do kina. Tomek z nimi nie pojechał, bo zachorował, ale wszyscy uznali, że nimi gardzi i nie chce się pokazywać z wiejską hołotą. Młodzi mieszkańcy wsi natomiast bardzo kochają swoją „małą ojczyznę” – do tego stopnia, że wszyscy zgodnie postanawiają zawsze w przyszłości wracać na pasterkę do ich wiejskiego kościółka, nawet wtedy, gdy będą starzy, a może i sławni.

Czy Tomkowi uda się zaaklimatyzować w nowej klasie? A może los zdecyduje inaczej?

Książka Barbary Kosmowskiej jest pełna ciepła i bardzo wzruszająca. Porusza tak istotne problemy, jak akceptacja, tolerancja, empatia i otwartość na drugiego człowieka. Zachęcam do jej przeczytania zarówno młodzież, jak i rodziców, ponieważ jej wymowa, prowadząca do refleksji, by nie oceniać drugiego człowieka według raz ustalonego schematu, może być tematem wspólnej rodzinnej rozmowy.

Drugim utworem zamieszczonym w książce jest opowiadanie zatytułowane „**Dziwne spodnie**”, również autorstwa Barbary Kosmowskiej. I tutaj, podobnie jak w poprzednim opowiadaniu, przedstawiony jest problem akceptacji nowego ucznia w klasie. Michał przeprowadza się ze wsi do swojej ciotki do miasta i tutaj rozpoczyna naukę w szkole. Wszyscy nazywają go „Dziwne Spodnie”, bo chodzi ubrany w stare i niemodne już spodnie z elany. Koledzy i koleżanki z klasy naśmiewają się z niego i układają wyszydzające wierszyki na jego temat. Tylko jedna koleżanka z klasy, Agnieszka, stara się zaprzyjaźnić z Michałem, spędza z nim dużo czasu i zawsze staje w jego obronie. Główną bohaterką książki jest Emilka, która przyjaźni się z Agnieszką, ale solidaryzuje się z resztą klasy i nie rozumie postępowania przyjaciółki. Pewnego razu Emilka słyszy komunikat radiowy o poszukiwaniu chłopca, który odpowiada rysopisowi Michała i postanawia zadzwonić na policję. Czy podjęła słuszną decyzję? Czy chłopak jest poszukiwany, bo coś przeszkrobał, czy wręcz przeciwnie – dokonał jakiegoś bohaterskiego czynu? Książka Barbary Kosmowskiej porusza problem oceny drugiego człowieka dokonywanej tylko na podstawie jego wyglądu zewnętrznego i rzeczy, które posiada – jak się ubiera, jaki ma telefon czy buty.

Czy Michałowi uda się zyskać sympatię i akceptację całej klasy, i czy ktoś mu w tym pomoże? Książkę polecam młodym czytelnikom, ale też ich rodzicom, ponieważ może stać się ona pretekstem do rozmowy z dziećmi o tym, jak łatwo oceniamy innych i ferujemy wyroki, biorąc pod uwagę tylko pozory, i „szufladkujemy” wszystkich według jednej subiektywnej, miary.

Tajemnica Floriana / Chava Nissimov ; ilustracje Marianna Raskin. – Warszawa : Wydawnictwo TADAM, 2019.

Książka Chavy Nissimov, izraelskiej pisarki ocalonej z zagłady wojennej przez polską rodzinę Walczaków, przenosi nas w czasy wojennej zawieruchy, do polskiej rodziny mieszkającej na wsi. Narratorem i głównym bohaterem powieści jest dwunastoletni chłopiec Florek. Mieszka on ze swoimi rodzicami w rodzinnym domu, spotyka się z kolegami z sąsiednich domów i jest gadatliwym chłopcem, który lubi spędzać czas poza domem. Podkochuje się w Kamili, mieszkającej we wsi dziewczynce, która mu bardzo imponuje swoją delikatnością i taktem. Pewnego razu ojciec przynosi w worku małą, chudą dziewczynkę – Ewę. Od tej pory gadatliwy Florek musi zachować tajemnicę, bo nikt nie może się dowiedzieć, że dziewczynka mieszka w domu jego rodziców, a także nikt nie może jej zobaczyć, ponieważ Ewa jest Żydówką. Od chwili, gdy w domu Florka pojawia się ta nowa mieszkanka, jego życie zmienia się gruntownie. Na podstawie rozmów z kolegami zdaje sobie sprawę, że od postępowania jego i rodziców zależy życie nie tylko jego rodziny, ale i wszystkich mieszkańców wsi. Czy uda się dziewczynce przeżyć wojnę? Czy uda się ją ukryć podczas rewizji niemieckich żandarmów?

Do lektury książki, napisanej dla młodych czytelników (dzieci powyżej 8 lat i nastolatków), zachęcam także rodziców i pedagogów, ponieważ może być bardzo pomocna w trudnych rozmowach o czasach wojny i Holocaustu.